

Příloha k protokolu o SZZ č.

Vysoká škola: JU Pedagogická fakulta

Katedra: informatiky

Datum odevzdání posudku: 16.1.2006

Diplomant: Josef PROKEŠ

Aprobace: ZT-VT

Recenzent diplomové práce

Mgr. Radek Cvach

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Komparace učebnic výpočetní techniky pro základní školu
(téma)

Předkládaná diplomová práce (dále DP) se zabývá zajímavou problematikou učebnic výpočetní techniky pro ZŠ. Jak napovídá název DP, snaží se autor především o srovnání vybraných titulů učebnic.

V krátkém úvodu diplomant osvětluje význam učebnice jako didaktické pomůcky a poukazuje na možné problémy, se kterými se autoři učebnic mohou potýkat. Nastiňuje také strukturu práce a stručně představuje srovnávané učebnice. Větší pozornost by v úvodu asi zasloužila pasáž o RVP, kde jsou i určité nepřesné formulace (str. 7).

Teoretickou část práce tvoří kapitoly 1. a 2. V 1. kapitole autor vhodně a na základě dobře vybrané odborné literatury definuje obecně pojem učebnice. Zde by bylo vhodné doplnit, jak je naznačeno na str. 8, definici Komenského. Citace, která je zde uvedena, není definicí, ale vyjádřením nároků kladených Komenským na učebnici. Dále v této kapitole autor obecně definuje funkce učebnice, připomínku zde mám pouze k citacím, dle koho se dělí, event. roky vydání. Ve 2. kapitole se diplomant zabývá samotnými kritérii učebnic informatiky. Správně si uvědomuje význam didaktických kritérií. Možná by ale bylo dobré, aby vysvětlil: „proč není dobré, pokud je učebnice málo a nebo příliš náročná“ (str. 11, odst. 1.). Na konci tohoto odstavce pak autor vysvětluje význam cvičení. Zde by bylo možná lépe pojem „hravost“ nahradit pojmy tvořivost, schopnost řešit problém apod. O to asi ve vzdělávacím procesu jde primárně, hravost je pojem diskutabilní. Vhodně autor v této kapitole hodnotí také význam logicko-strukt. uspořádání učebnic, všímá si graf. a typograf. kritérií. Pokud však uvádí nějaké soudy (str. 14 – předposlední odstavec), mělo by být patrné, komu patří. Zajímavá je i pasáž o obsahových kritériích. Nesouhlasím zde však s výrokem: „Učebnice může, ale nemusí určovat rozsah látky pro vyuč. hodinu nebo **pro šk. rok**“ (str. 15). To je rozhodně úkolem osnov, které jsou součástí vzdělávacích programů. Autor dále posuzuje i kritérium aktuálnosti a zastaralosti učebnic, jazyková a terminol. kritéria, další uč. materiály, metodické příručky a další. Tuto velmi zajímavou pasáž nepatrně znehodnocují některé převážně stylistické nesrovnalosti (str. 16: 1. věta /pokud; poslední věta – nesmyslná formulace), citace (str. 18) a event. soudy bez vysvětlení (str. 18, 2. odst.). Zvláště problematika met. příruček by možná zasloužila větší prostor. V závěru teor. části diplomant vysvětluje velmi stručně kvantitativní kritéria. Celkově bych teoretickou část hodnotil lépe než část praktickou.

Praktické části jsou věnovány kapitoly 3. a 4. a dalo by se říci, že se jedná o pokus vytvořit a definovat srovnávací kritéria a porovnat předložené učebnice informatiky. V práci nejsou uvedeny žádné hypotézy, které by se porovnáváním učebnic potvrdily nebo vyvrátily. Ve 3. kapitole se autor snaží tvořit, volit a vysvětlovat význam jedn. kritérií, dle kterých porovnává předložené učebnice. U obhajoby by asi diplomant měl jasně vysvětlit, proč si vybral 5-ti hvězdičkovou škálu, na základě čeho přidělil jedn. kritériím procentuální váhu a co myslí „postupným“ (str. 22) přístupem. Pokud např. v b. 5.2. (str. 24) hovoří o „optimálním poměru“, měl by také říci o co se opírá (citace, vlastní

názor). V b. 8.1. – 8.3. (str. 25) je nutné si uvědomit, že did. kritéria jsou nejen ovlivněna ost. kritérii, ale proces působí i opačně. Na str. 26 autor zveřejňuje tabulku hodnocení kritérií, kde by bylo asi vhodné vysvětlit rozdíl mezi pojmy „naplňuje“ a „splňuje“. Z did. hlediska je kritérium buď splněno nebo nesplněno (Kalhous, Obst, 2002, str. 406). Z tohoto pohledu je pak tabulka velmi diskutabilní. Ve 4. kapitole autor přechází k vlastnímu porovnávání vybraných učebnic. Zde je patrný autorův přehled v učebnicích i určitý profesní nadhled a zápal. Už méně je pochopitelné, proč za udržení klidu a pořádku při hodině vinní učebnici (str. 29, 2. odst.). Je také škoda, že se autor nezabývá vždy jedním kritériem u všech učebnic (zvláště obecných, zvláště tém. zaměřených). To by umožnilo i výraznější a možná přehlednější graf. vyjádření komparace. V b. 4.1. (str. 36) by měl diplomant zdůvodnit svůj názor, že řazení kapitol je křečovitě. Naopak velmi zajímavý a podnětný je autorův nápad změnit řazení v jedné ze srovnávaných učebnic (str. 36, bod 5.1.). V b. 5.4. (str. 37) autor namítá, že by obsah mohl být, mimo jiné, rozdělen dle hodinové náplně. Ale to přece není možné po učebnici požadovat, to je záležitost tém. plánu učitele. U srovnávací tabulky (str. 40, uč. 8,9,10 – jedna řada) je zajímavé, že autor nenašel žádnou odlišnost, působí to poněkud schématicky a formálně. Zde by stál také za vysvětlení způsob výpočtu celkového hodnocení. Z did. hlediska by bylo dobré u obhajoby vysvětlit výrok (str. 45): „Je klasicky použita frontální metoda...“, u učebnice? Celkově působí praktická část, i přes pracnost a náročnost, jako méně promyšlená a povedená, než část teor.

V závěru autor prezentuje výsledky komparace jedn. učebnic a stanovuje jakési pořadí. Zde by bylo dobré se vyvarovat sugest. soudů (str. 55, předposlední odst.). Také zde autor uvádí, že hlavním cílem bylo navrhnout kritéria (str. 56) a tak dochází k znejistění, co je v DP stěžejní (název je Komparace...). Vhodně ale vysvětluje výběr lit. (Průcha, Martínková) použité při tvorbě kritérií. Velmi diskutabilní je 3. odst. (str. 56). Autor si v závěru správně uvědomuje nejen náročnost práce s kritérii, ale i určitou míru subjektivity při práci s nimi.

Přes uvedené nedostatky lze říci, že předkládaná práce splňuje požadavky kladené na DP a doporučuji ji k obhajobě.

Návrh na klasifikaci diplomové práce: dobře.

Mgr. Radek Cvach, v.r.

Podpis recenzenta diplomové práce

V Č. Budějovicích dne 16.1.2006

Stupeň klasifikace	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
--------------------	---------	-------------	-------	-----------